

Istoria Bibliotecii Centrale Universitare „Lucian Blaga” este strâns legată de cea a Universității din Cluj. Cele două au fost înființate concomitent, biblioteca fiind subordonată și cuprinsă în structura universității, chiar dacă drumurile lor - din punct de vedere administrativ - s-au despărțit în timp, Biblioteca devenind o instituție independentă. Dacă în anul 2022, Universitatea Babeș-Bolyai a sărbătorit 150 de ani de existență (de la fondarea Universității Regale Maghiare din Cluj, în 1872), este rândul Bibliotecii să marcheze această aniversare, încheind anul universitar cu o expoziție dedicată.

Prezenta expoziție aduce în atenție Biblioteca Universitară clujeană ca instituție reprezentativă a învățământului și culturii transilvănene, clădire-simbol a orașului, loc al memoriei generațiilor de studenți care au trecut prin Cluj și păstrătoarea unei moșteniri scrise multiculturală de mare preț. Parcursul istoric al bibliotecii constituie subiectul în jurul căruia se articulează conceptul expozițional, dezvoltat pe două paliere. Imaginile expuse în *Galleria Laterallia* înfățișează clădirea-monument a bibliotecii și transformările prin care a trecut. Privitorul este ghidat prin spațiile interioare și prin timp, din momentul realizării proiectului, până la începutul anilor 1990 și chiar spre viitor, prin planurile noului corp. Pe de altă parte, secțiunea găzduită de Sala “Gheorghe Sion” a Colecțiilor Speciale prezintă cele mai importante etape din istoria de peste 150 de ani a Bibliotecii, precum și diversitatea valoroaselor colecții adunate în acest răstimp.

O primă parte reconstituie transformările instituționale în contextul mai larg politic și social care le-a determinat. Sunt evidențiate: 1. înființarea și funcționarea ca parte a Universității Regale Maghiare din Cluj (1872-1918); 2. trecerea sub administrație românească după Marea Unire (1919-1940); 3. scindarea produsă în urma Dictatului de la Viena (1940) în funcționarea paralelă a bibliotecilor la Cluj și în refugiu la Sibiu (1940-1945); 4. reorganizarea ca Bibliotecă Centrală Universitară și activitatea din perioada comunistă, până la reîntoarcerea “prin cultură la libertate” (1945-1989). Organizate cronologic, aceste secțiuni urmăresc nu doar evenimentele însemnate și momentele de turnură din parcursul instituției, ci și organizarea și dezvoltarea activităților profesionale și ale serviciilor puse la dispoziția cititorilor. În completarea actelor, fotografiilor, manuscriselor și publicațiilor expuse în vitrine, “masa bibliotecarului” recrează atmosfera de odinioară prin obiecte din inventarul inițial (1909) și interbelic al bibliotecii. Finalul acestui segment expozițional prezintă o serie de piese excepționale din colecțiile bibliotecii, de la scrisori ale unor personalități care au schimbat traiectoria propriilor domenii de activitate, la rarități bibliofile și obiecte muzeale deosebite. Exponatele

provin din Colecțiile Speciale ale BCU Cluj, din Arhiva Bibliotecii, precum și din colecțiile bibliotecarilor Simona Mureșan, Iulia Pop, Győrfi Dénes și domnului director, Valentin Orga. Obiectele vechi de bibliotecă fac parte din gestiunea diferitelor birouri și au fost identificate cu ajutorul colegilor noștri, cărora le aducem mulțumiri.

Perioada 1872-1919

Imediat după înființare, Biblioteca nu a beneficiat de un edificiu propriu, astfel încât a funcționat consecutiv în diferite clădiri din Cluj. Întrucât Societatea Muzeului Ardelean își pusese propriile colecții de carte la dispoziția Universității nou înființate, pentru început a găzduit și Biblioteca Universității în propriul local de pe strada Kogălniceanu (Farkas utca) nr. 8. Spațiul a devenit repede neîncăpător, dar în anul 1874 s-a ivit ocazia mutării în clădirea fostului Colegiu lezuit, aflată în folosința Universității, odată cu eliberarea unor încăperi prin mutarea Arhivei Guberniale la Budapesta. Fotografii Clujului, Ferenc Veress, în albumul lui intitulat *Kolozsvár képekben, 1859*

(Clujul în imagini, 1859) a surprins într-o imagine această clădire (pe locul căreia fost construită ulterior clădirea Universității din Cluj). Expoziția se deschide cu o reproducere acestei fotografii, realizată după originalul păstrat în colecțiile bibliotecii, și cu o ilustrată care înfățișează al treilea loc în care a funcționat Biblioteca: clădirea centrală a Universității. Aici Biblioteca și-a desfășurat activitatea la etajul I al aripii estice, recent finalizate în 1894 la momentul mutării.

Legăturile cu biblioteca Muzeului Ardelean s-au reflectat nu doar în folosirea comună a spațiilor, ci în întreaga administrare și utilizare a colecțiilor. De aceea primul director al Bibliotecii universitare a fost directorul de atunci al bibliotecii Muzeului Ardelean, istoricul și bibliograful Károly Szabó (1824-1890). Portretul său este prezentat printr-o fotografie după pictura în ulei a lui Aladár Körösfői-Kriesch, din 1893. Acesta a elaborat și primul regulament provizoriu de funcționare al Bibliotecii - expus într-o copie autenticată în epocă, din 20 octombrie 1874 - prin care erau stabilite drepturile cititorilor (profesori și studenți) pentru ambele biblioteci. De asemenea, directorul Károly Szabó a

gestionat cu acribie dezvoltarea colecțiilor celor două instituții, făcând achiziții complementare. Fondurile inițiale ale Bibliotecii Universității cumulau cca. 8600 volume, provenind din valoroasa colecție a juristului și etnografului Joseph Heinrich Benigni von Mildeberg (1782-1849) - cumpărată de Guberniul Transilvaniei și donată de acesta noii universități -, de la Academia de Drept din Cluj, din Arhiva Gubernială și de la Institutul medico-chirurgical din Cluj. Aceștia li s-au adăugat prin cumpărături titluri din literatura curentă, necesară profesorilor și studenților, în timp ce pentru Biblioteca Muzeului Ardelean s-a continuat procurarea de documente istorice.

Creșterea semnificativă și organizarea fondurilor bibliotecii au impus elaborarea unui catalog global, în format de carte, accesibil deci și din afara bibliotecii. Astfel, o perioadă importantă în viața bibliotecii o reprezintă anii 1892-1902 în care au fost publicate cele cinci volume ale catalogului. Activitatea de catalogare a fost coordonată de noul director al Bibliotecii, Ferenczi Zoltán, prezentat într-o fotografie originală din 1903 a fraților Dunky din Cluj. Totodată, pentru evidența colecțiilor tot mai bogate și ca simbol al identității instituționale, spre sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea graficianul Tivadar Förstner a realizat un ex-libris. Eticheta tipărită, cu inscripția: *Ex libris Bibliothecae Universitatis, Kolozsvár*, urma să fie lipită în toate cărțile Bibliotecii.

Ferenczi a condus biblioteca între anii 1891-1899, perioadă din care se păstrează și "Cartea vizitatorilor" în care erau obligați să semneze toți cititorii. Același director a actualizat și completat regulamentul de funcționare a Bibliotecii. În expoziție este prezentat un exemplar din versiunea oficială, tipărită în *Hivatalos Közlöny* (Monitorul Oficial) în data de 26 Ianuarie 1900, care poartă adnotările lui.

După plecarea lui Ferenczi la Budapesta în 1900, conducerea bibliotecii a fost preluată de istoricul literar Erdélyi Pál. La respectivul moment construcția unui edificiu propriu, special conceput pentru nevoile bibliotecii, devenise o problemă stringentă. Încăperile din clădirea Universității erau insuficiente atât pentru cititori, cât și pentru păstrarea publicațiilor tot mai numeroase în condiții optime. În urma demersurilor noului director în anii 1903-1904 este achiziționat terenul pentru clădire și se organizează concursul de proiecte, potrivit principiilor stabilite de Erdélyi. Lucrările de construcție s-au desfășurat între 1906 și 1908, încă un an durând amenajările interioare și mutarea propriu-zisă. Totul a fost planificat în detaliu, după cum demonstrează raportul lui Erdélyi Pál către rectorul universității despre transferul și instalarea în noul sediu. Încărcarea publicațiilor de la Universitate a fost surprinsă într-o fotografie, pe care o prezentăm în reproducere după clișeul original pe sticlă. La 8 februarie 1909

Biblioteca își deschidea porțile pentru public. Despre primii vizitatori și despre funcționarea serviciilor pentru cititori în această perioadă dau mărturie cartea de oaspeți a bibliotecii și cartea de mesaje de la Ghișeu.

Trecerea la o nouă epocă este semnalată de o carte poștală trimisă de un angajat al Bibliotecii, Balogh Ignác, colegului său, Izsó Lajos, în data de 28 septembrie 1914. Expeditorul se afla deja pe front. Primul Război Mondial a avut un impact semnificativ asupra activității din bibliotecă, atât din pricina înrolării angajaților bărbați, cât și prin dificultățile materiale care au dus la reducerea drastică a achizițiilor și prin pericolul la care erau expuse fondurile de carte. Punerea în siguranță a materialelor de valoare a devenit o prioritate. Acestea au fost împachetate și pregătite pentru a fi evacuate, după cum dezvăluie listele întocmite în anul 1916. Ex-libris-ul bibliotecii realizat în același an aduce în prim-plan statuia Sf. Gheorghe, aflată la acea vreme în piața cu același nume în imediata vecinătate a bibliotecii, un sfânt care prin calitățile sale militare putea deveni patronul protector al instituției.

După primul război mondial și înfăptuirea Marii Uniri, biblioteca a trecut în subordinea noii administrații, urmând să deservescă și să funcționeze în cadrul recent înființatei universități românești. La 12 mai 1919, Biblioteca intra temporar în subordinea Consiliului Dirigent, predarea făcându-se potrivit protocolului scris de Valentiny Antal și semnat de Gyalui Farkas, Valentiny Antal, Kelemen Lajos, Ferenczi Miklós și Vasile Bichigean. În această tranziție un rol important l-a avut Gyalui Farkas, vechi angajat al bibliotecii, devenit director interimar în anii 1919-1920, iar ulterior director tehnic, până la pensionare, în 1924. În expoziție el apare într-o fotografie originală alături de Eugen Barbul, cel care a preluat conducerea instituției în 1920. Parcursul din perioada interbelică este expus în următoarea secțiune.

Perioada 1920-1940

Momentul festiv care a marcat debutul noii epoci a fost inaugurarea universității Românești din Cluj în prezența membrilor Familiei Regale (31 ianuarie - 2 februarie 1920). Cu respectiva ocazie Regele Ferdinand, Regina Maria, împreună cu fiii lor, principesa Elisabeta și principele Carol, au vizitat și biblioteca, la 2 februarie 1920. Semnăturile tuturor se păstrează în cartea de onoare a instituției, expusă în original. Odată cu schimbarea de regim Biblioteca trebuia să se adapteze noilor condiții. Noua identitate românească este încapsulată în ex-libris-ul realizat în 1926 de Lajos Papp, prin care *lupa capitolina* devine simbolul vizual al bibliotecii.

Instituția avea de acum menirea de a sprijini atât studiul și cercetarea, cât și cultura națională în Ardeal. În acest scop, esențială era completarea colecțiilor cu publicații în limba română, pe lângă dezvoltarea unor relații cu institute și universități din străinătate. Donația boierului moldovean Gheorghe Sion, intrată în anii 1922-1923, a suplinit lipsa vechilor cărți românești, îmbogățind biblioteca și cu un tezaur impresionant de stampe, fotografii, hărți, monede și alte piese de mare preț. Articolele din presa locală reflectă importanța deosebită acordată evenimentului. Dintre numeroasele relatări jurnalistice, expoziția prezintă un extras din *Înfrățirea*, nr. 678 din 6 decembrie 1922.

Un moment important din această perioadă a fost deschiderea Bibliotecii Populare, planificată cu multă vreme înainte, dar concretizată în 1921. Această secție a Bibliotecii putea fi frecventată și de publicul din afara Universității, adică de toți doritorii de lectură din oraș: copii, muncitori etc. Finanțarea funcționării ei cădea în sarcina primăriei orașului, Eugen Barbul făcând mereu eforturi pentru obținerea sumelor necesare întreținerii și sporirii fondului de carte. Darea de seamă asupra activității Bibliotecii Populare pe anii 1921-1928 ilustrează dezvoltarea colecției respective și a fost întocmită tocmai pentru a demonstra autorităților importanța secției.

Informații despre desfășurarea activității cu publicul în bibliotecă sunt dezvăluite de Caietul de mesaje al Ghișeului. Acesta continuă să fie folosit în perioada interbelică, dar din anul 1922 însemnările sunt redactate atât în limba maghiară, cât și în limba română, sugestiv pentru caracterul bilingv al instituției. În completarea mărturiilor lăsate de personalul angajat, viața de zi cu zi din Bibliotecă este ilustrată prin: o fotografie originală cu cititorii din Sala de ziare, un permis de bibliotecă - act care a fost introdus în aceasta perioadă, până atunci cărțile fiind consultate pe baza permisului de student -, un *Buletin de cerere* pentru cărțile din depozit, un Buletin de împrumut pentru cărțile scoase din bibliotecă.

În a doua jumătate a deceniului al treilea al secolului XX, odată cu creșterea numărului cititorilor și a cantității de publicații, definitivarea proiectului preconizat inițial, dar abandonat din lipsă de fonduri, pentru etajul I devenise o necesitate. Lucrările implicau adăugarea a trei săli de lectură: una pentru

reviste, a doua pentru ziare, a treia pentru publicul extrauniversitar. Demersurile au fost inițiate de directorul Eugen Barbul (în funcție până la anul 1935), întâmpinând numeroase dificultăți din cauza nealocării sumelor necesare, agravată în anii crizei economice. Tocmai de aceea, devizul pentru finalizarea lucrărilor, prezentat în expoziție, datează abia din anul 1933. Curând după îndeplinirea acestui proiect dificil, în 1935, Eugen Barbul a fost pensionat, urmându-i în funcție Ion Mușlea. Fotografia de grup, reproducere după clișeul pe sticlă original, înfățișează personalul bibliotecii probabil în momentul predării ștafetei, Barbul stând în mijlocul angajaților, cu Valentiny Antal în dreapta și I. Mușlea în stânga sa.

Noul director a continuat activitatea înaintașului său de dezvoltare a colecțiilor, a instrumentelor de evidență și a serviciilor pentru utilizatori, cu un accent pronunțat pe cercetare și profilarea mai clară a caracterului universitar al bibliotecii. Idealul său era transformarea bibliotecii clujene într-o bibliotecă a Transilvaniei, o resursă a cercetării trecutului ardelean. Pentru valorificarea bogatelor materiale cu referire la acest subiect, au fost organizate diferite expoziții. Pentru expoziția *Răscoala lui Horea* a fost realizat un adevărat album, ce include afișul original și extrase din presă despre eveniment. Lângă acesta sunt expuse și câteva invitații la alte evenimente similare din anii 1937-1939. Preocupările științifice și culturale au trecut în plan secund în contextul escaladării situației politice internaționale. Sfârșitul acestei perioade de liniște este marcat în expoziție prin lista colecției cărților vechi românești întocmită cu ocazia împachetării în lăzi, în luna iulie a anului 1939. O altă evidență a fost înregistrată câteva luni mai târziu. Amenințarea războiului făcea din nou necesare pregătirile pentru adăpostirea valorilor.

Perioada 1940-1945

Odată cu Dictatul de la Viena (30 august 1940) și cedarea Ardealului de Nord către Ungaria, Universitatea "Regele Ferdinand I" din Cluj a fost nevoită să se retragă la Sibiu, și parțial la Timișoara. Împreună cu ea a plecat și o parte din personalul bibliotecii, în frunte cu directorul Mușlea, însoțind

colecțiile românești evacuate. Restul publicațiilor și documentelor au rămas la Cluj, în depozitele instituției preluate de autoritățile maghiare. Activitatea din perioada refugiului la Sibiu este surprinsă în câteva fotografii originale, realizate de Emil Fischer în 1943, cu clădirea Liceului "Domnița Ileana" care a găzduit universitatea și biblioteca, cu sala de lectură și cu biroul bibliotecarilor. Tot de atunci datează și condica de prezență a personalului, prin intermediul căreia putem cunoaște nu doar numele angajaților, ci și programul lor, încorporarea unora dintre bibliotecari sau desfășurarea de activități la Biblioteca Brukenthal. Aceasta din urmă, împreună cu Biblioteca "Astra", au venit în sprijinul publicului universitar, punându-și colecțiile la dispoziția lui.

La Cluj, biblioteca a fost lăsată în grija lui Antal Valentiny, devenit oficial director în 19 octombrie 1940. Una dintre preocupările esențiale, la început, a fost completarea personalului. Valentiny a reușit să atragă importanți specialiști și să sporească rândurile angajaților, prin eforturile cărora activitatea a fost continuată. La pensionare, în vara anului 1942, lăsa o instituție consolidată, cu peste patruzeci de bibliotecari și peste douăzeci de servitori. Din anii următori datează fotografia de grup care îl are în centru pe Kelemen Lajos, înconjurat de personalități importante dintre angajații instituției: Köpeczi Sebestyén József - cel care a desenat noul ex libris al Bibliotecii -, Jakó Zsigmond, Monoki István sau Herepey Árpád. Cel din urmă a preluat conducerea în 1942, revenindu-i sarcina dificilă de a asigura supraviețuirea colecțiilor, și chiar pe cea a colegilor și a cititorilor în ultimii ani de război. În acest sens, a fost organizată evacuarea manuscriselor și a unicateilor la Budapesta, în timp ce cărțile vechi și rare au fost depuse în adăpostul amenajat la subsolul depozitului. Tot acolo trebuiau să se deplaseze în caz de alarmă angajații și cititorii, urmând instrucțiunile afișate în bibliotecă și expuse în această secțiune. Asemenea măsuri și-au dovedit eficacitatea în octombrie 1944, când un obuz tras de trupele germane asupra Clujului a lovit acoperișul depozitului bibliotecii și în urma suflului s-au spart mai mult de 200 geamuri. Daunele produse pot fi observate în două fotografii, dar evenimentul nu s-a soldat cu răniți și nici fondul de carte nu a fost afectat semnificativ.

Perioada 1945-1990

Intrarea trupelor românești în Cluj în toamna anului 1944 a deschis perspectiva reîntoarcerii de la Sibiu. Câteva fotografii au immortalizat pregătirile mutării, directorul Mușlea lucrând cot la cot cu angajații la împachetarea materialelor în lăzi. În vara anului 1945 au ajuns la Cluj volumele și mobilierul de la Sibiu, precum

și documentele adăpostite la Budapesta. Bibliotecile paralele ale universității maghiare și universității românești s-au reunit sub numele *Biblioteca Universitară din Cluj*, continuând să deservească ambele instituții de învățământ superior. Directorii celor două și-au păstrat funcția (până în anul 1947), lor adăugându-li-se, tot ca director, Victor Cheresteșiu. Era începutul unei noi epoci. Memoriul privind încadrarea personalului Bibliotecii Universităților din Cluj, din 10 septembrie 1945, detaliază noile sarcini ale instituției. Pe lângă demersurile pentru unificarea colecțiilor și catalogarea lor comună, se avea în vedere “defascizarea materialului de cărți”, completarea fondurilor “cu cărți și reviste de știință marxistă și leninistă” și “democratizarea Bibliotecii”.

Instaurarea comunismului a adus schimbări importante. Însemnele noului regim au fost afișate în holul de intrare al Bibliotecii (la fel ca în sălile de lectură și în birouri), iar fondurile de carte au început să fie epurate de publicațiile înscrise între “lecturile interzise”. Până în anul 1949 au fost publicate broșuri cu astfel de interdicții, ulterior fiind trimise către bibliotecii liste secrete de acest fel. Pe baza instrucțiunilor primite de la autorități s-au întocmit evidențe interne, pentru cărțile retrase din circuit fiind creat Fondul “S” Secret, cu regim special de funcționare, care putea fi consultat doar cu aprobare.

Un alt efect al instaurării comunismului a fost înlăturarea unor profesori din Universitate, așa cum s-a întâmplat și cu Lucian Blaga. Excluz de la Catedra de Filosofia Culturii, acesta va fi numit în 1951 bibliotecar-șef la Biblioteca Filialei Academiei Cluj, instituție care funcționa în clădirea Bibliotecii Universitare. În memoria activității desfășurate de Blaga în spațiile bibliotecii, BCU Cluj îi poartă azi numele. Expoziția prezintă două amintiri din acea perioadă: o fotografie cu Blaga însoțit de Ion Mușlea și Dumitru Stan Petruțiu în biroul de la etajul I, “sub nebănuitele trepte” și un manuscris olograf cu un fragment din traducerea lui *Faust*, realizată în același birou, cu dedicație pentru I. Mușlea.

În urma reformei învățământului din 1949, biblioteca devine Bibliotecă Centrală Universitară, iar bibliotecile facultăților, devin biblioteci filiale. Noua denumire a instituției apare în antetitulul *Îndrumătorului cititorului*, publicat în anul 1952. Buletinele de cerere folosite la acea vreme erau bilingve, cu rubrici separate

pentru Universitatea Babeș și Universitatea Bolyai, unificate abia în 1959. Sălile a două dintre bibliotecile filiale sunt prezentate în fotografii: biblioteca Facultății de Matematică și Fizică și biblioteca Facultății de Chimie. Tot din seria exponatelor care reconstituie activitatea cu cititorii face parte un permis de biblioteca din anul 1975.

Specifice perioadei erau și cursurile de pregătire și perfecționare pentru bibliotecari, desfășurate cu regularitate. Rolul BCU Cluj era cu atât mai important în astfel de activități, cu cât din 1955 în cadrul bibliotecii se înființase o subredacție a revistei „Călăuza bibliotecarului” având sarcina de a da îndrumări bibliotecilor din orașul și județul Cluj. Mai mult, în 1976 biblioteca universitară a devenit centru de îndrumare metodologică a bibliotecilor de învățământ superior din zonă. Programul unui asemenea curs din 1972 și fotografiile realizate cu o ocazie similară în 1976 dezvăluie, pe de o parte, cum se organizau aceste acțiuni, iar pe de altă parte, largă participare a bibliotecarilor.

În plus, în cadrul bibliotecii se desfășura o importantă activitate de cercetare. Din 1972 instituția publică volumele din seria “Biblioteca și învățământul”, iar în anul 1974 a organizat Simpozionul „Biblioteca și învățământul. Direcții de modernizare și perfecționare”. În aceeași perioadă, serviciul bibliografic al Bibliotecii a publicat numeroase bibliografii tematice și bibliografii selective, iar din 1966 este editată lucrarea *Referințe critice*, continuată și în prezent. Expoziția include exemplare din aceste publicații, dar și jurământul unuia dintre bibliografii principali, Elena Mosora, din 1975, și o diplomă acordată Serviciului Bibliografic în 1989. Aceste documente ne conduc spre finalul perioadei comuniste și spre finalul secțiunii, ultimul exponat marcând întoarcerea la democrație. Fotografia realizată în 1990 surprinde un grup de studenți așteptând să intre în sălile de lectură, în holul principal al bibliotecii care îi aștepta cu sentința lui Goethe: “Cultura este libertate”.

Din colecțiile bibliotecii

Ultima vitrină cuprinde piese valoroase din colecțiile noastre pe care publicul are rar ocazia să le vadă, demonstrând totodată varietatea și bogăția fondurilor dezvoltate în cei 150 de ani de existență a bibliotecii. Secțiunea se deschide cu o serie de scrisori semnate de savanți care au schimbat lumea. Acestea au fost achiziționate de bibliotecă sau primite ca donații. În ordine cronologică, este vorba despre: o scrisoare a lui Charles Darwin către medicul

și profesorul de anatomie și zoologie, Carl Gegenbauer (1826-1903); scrisori ale lui Carl Gustav Jung (fondatorul psihologiei analitice), Alfred Adler (întemeietorul școlii de psihologie individuală) și Edmund Husserl (părintele fenomenologiei) către profesorul clujean Nicolae Mărgineanu; precum și o scrisoare a lui Mircea Eliade trimisă etnologului Ovidiu Bârlea, dar ajunsă în colecția I. Mușlea. Se alătură un manuscris muzical cu semnătura olografă a lui Ciprian Porumbescu, din donația Andrei Bârseanu, și lucrarea lui Hermann Oberth cu autograful autorului. Continuând seria de piese de corespondență, scrisoarea trimisă de Casa Reginei Maria directorului bibliotecii, Eugen Barbul, informează cu privire la expedierea ca donație a unor file din însemnările zilnice ale suveranei. Acel manuscris, cu titlul „Sâmbăta Morților”, este de asemenea expus, alături de batista Reginei Elisabeta (Carmen Sylva) intrată prin donația Kremnitz, intermediată de profesorul Octavian Șchiau. Cele mai populare publicații ale bibliotecii nu puteau lipsi. Este vorba despre *liliputane* dintre care am selectat o lucrare a aceleiași Carmen Sylva, calendare, Cronica lui Brodarics despre bătălia de la Mohács, o cărticică de istorie locală cu legătură specială, o serie de ilustrate cu clădirile simbolice ale Clujului și cea mai veche ediție de acest fel, tipărită în 1816. Finalul secțiunii aduce în atenție obiecte muzeale din secolul al XIX-lea, neașteptate pentru colecțiile unei biblioteci: evantaiul și carnetele de bal ale Elenei Pop Hossu-Longin; pipa și pintenii lui George Pop de Băsești; un pieptene de barbă folosit de un membru al familiei Negri și donat de Gh. Sion; tabachera poetului Vasile Alecsandri primită în dar de la regină. Astfel, secțiunea aduce un omagiu tuturor donatorilor bibliotecii. Obiectul cel mai de preț, cu o valoare simbolică deosebită, este însă cheia clădirii bibliotecii. Semnificativă pentru trecutul instituției, pentru edificiul ei și pentru activitatea bibliotecarilor, aceasta încheie expoziția, dar deschide în fiecare zi porțile pentru cititori și vizitatori, din 1909 și, sperăm, pentru multă vreme de acum înainte.

Expoziția a fost realizată în cadrul proiectului „Memoria patrimoniului urban. Biblioteca Universității din Cluj”, susținut de Primăria Municipiului Cluj-Napoca, prin Asociația Philobiblon, în parteneriat cu Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga”.

A Kolozsvári Egyetemi Könyvtár története szorosan összefügg a kolozsvári Egyetem történetével. Az 1872-es évet, a kolozsvári egyetem alapítási évét, tekinthetjük az Egyetemi Könyvtár születési évének is, a két intézmény egyszerre indult útjára, még ha közben a két intézmény adminisztratív szempontból függetlenedett is egymástól.

2022-ben az egyetem 150 éves fennállását ünnepelte, a 150. egyetemi évet a könyvtár jelen kiállítással zárja.

Kiállításunk a könyvtár 150 éves történetének néhány kiemelt mozzanatát mutatja be. A választás nem volt egyszerű, a kiállítási tér szűkössége, a kiállításra érdemes dokumentum, tárgy esetlegessége is nagyban behatárolta választásainkat.

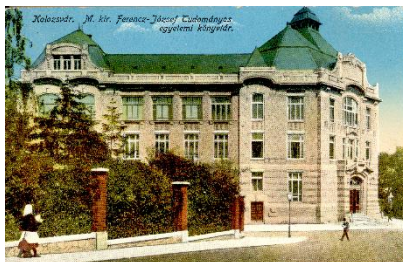
Kiállításunk a kolozsvári Egyetemi Könyvtárat, mint az erdélyi oktatás és kultúra fontos intézményét, Kolozsvár szimbolikus épületét, diák-generációk emlékhelyét és a multikulturális írásos örökség őrzőhelyét mutatja be. E kiállítás fő szervező gondolata a történelmi áttekintés, ekörül építettük fel a két helyszínen zajló kiállítást. A Galleria Laterallia panóin a könyvtár épületének, termeinek változásait mutatjuk be, a tervezés pillanatától 1990-ig, kitekintéssel a könyvtár újabb átalakulását hozó új épület terveire. A Különgyűjtemények „Gheorghe Sion” termében könyvtárunk 150 éves történetének legfontosabb momentumait, időszakait, valamint gyűjteményeinek változatosságát mutatja be.

A kiállítás első részében az intézményi átalakulásokat politikai és szociális kontextusban rekonstruáljuk, amelyek meghatározták a könyvtár sorsát. Megidézzük alapítását, működését a kolozsvári Királyi Magyar Tudományegyetem (majd: Királyi Magyar Ferenc József Tudományegyetem, 1872–1918) részeként, 1919-ben a román adminisztráció alá kerülését, a második bécsi döntés hozta változásokat, újabb intézményes átalakulását 1940-ben, vagyis a könyvtár megoszlását – magyar része Kolozsváron, román része Szebenbe menekült –, Kolozsvári Egyetemi Könyvtárként való újraszerveződése 1945 után, végül visszatérését a „kultúrán keresztül a szabadságig”, 1990-ben. Ezek a kisebb, kronológiai szempontok szerint illeszkedő szekciók azonban nemcsak az intézménytörténeti nagy fordulópontokat idézik meg, hanem a belső szerveződés és rend, a szakma és a szakmai kihívások változásait és az olvasó-szolgálat módosulásait is megmutatják. A tárolókban elhelyezett dokumentum- és fényképanyag mellett a

„könyvtáros asztalán” elhelyezett munkaeszközökkel kívántuk megidézni a korhangulatot: ezekkel dolgoztak elődeink a „könyvtárpalota” megnyitásától kezdve egészen a második világháború végéig. A kiállítás utolsó részében gyűjteményeink különlegességeiből válogattunk: korszakalkotó felfedezéseikkel világhírűvé vált emberek levelei, bibliofil ritkaságok és különböző adományból érkezett muzeális tárgyak láthatók. A kiállított dokumentumok és tárgyak a Különgyűjtemények anyagából, a könyvtár Levéltárából valók, valamint Simona Mureșan, Valentin Orga és Győrfi Dénes magángyűjteményeiből valók. A tárgyakat a könyvtár különböző helységeiből, irodáiból gyűjtöttük össze, köszönet a kollégáknak érte.

Az 1872–1919 között időszak

Közvetlenül megalakulása után a Könyvtár nem rendelkezett saját székhellyel, különböző épületekben lelt otthonra. Az Erdélyi Múzeum-Egyesület felajánlotta az egyetem használatára a gyűjteményeit, így könyvtárát is, az újonnan alapított egyetemi könyvtár ugyanabban az épületben működött, ahol az EME könyvtára

is, a Farkas utca 8. szám alatt. Ezt a székhelyet hamar kinőtte a két könyvtár, 1874-ben sikerült elköltözni a régi jezsuita kollégium épületébe, amelyet az 1870-es évek elején az Erdélyi Királyi Tábla kezelt s szabadított fel termeket az egyetem számára a Guberniumi levéltár Budapestre költöztetésével. Kolozsvár fényképésze, Veress Ferenc Kolozsvár képekben, 1859 című albumában megörökítette ezt az épületet, amelyik akkor mint a „kegyesrendiek (piaristák) rendháza” működött (ennek helyére épült később az egyetem). Kiállításunkon az állományunkban őrzött eredeti után készített másolat látható, ezt követi az Egyetem központi intézetét ábrázoló korai képeslap. A könyvtár 1894-ben a részlegesen elkészült Egyetem keleti szárnyának első emeletére költözött.

Az Egyetemi Könyvtár és az Erdélyi Múzeum-Egyesület könyvtára közötti szoros kapcsolat nemcsak a közös helység használatában merült ki. A két könyvtár egyféle szimbiózisban élt egymás mellett: a történész, bibliográfus Szabó Károly (1824–1890), az EME könyvtárának igazgatója lett az Egyetemi Könyvtár első első igazgatója is. Portréját Körösfői-Kriesch Aladár több festményen is megörökítette: a könyvtárunkban őrzött eredeti olajfestményéről

készített fényképpel idézzük meg személyét. Szabó Károly dolgozta ki az olvasók (tanárok és diákok jogait és kötelességeit) leszögező (ideiglenes) szabályzatot, ez tekinthető a Könyvtár első ismert szabályzatának. A kiállításon ennek egy 1874. október 20-i, hitelesített másolata látható. A megállapodásokhoz híven, Szabó Károly a legnagyobb lelkiismeretességgel vezette és gyarapította a két könyvtárat. Az Egyetemi Könyvtár állománya kezdetben kb. 8600 kötetet tartalmazott. Az első gyűjteményei közé tartozik Joseph Heinrich Benigni von Mildenberg (1782–1849) Szebenben letelepedett osztrák jogtudós könyvtára, amelyet a Főkormányzók vásárolt meg, s az egyetem megalakulásakor a könyvtárnak ajándékozott. A állományt a kolozsvári Jogakadémia és az Orvos--Sebészeti Tanintézet könyvtárainak kötetei is gazdagították. Ezekhez járult a folyamatos állománygyarapítás: a megállapodás értelmében az EME gyűjteményét a régiségekkel gyarapították, az Egyetemi Könyvtár olvasói számára pedig a legfrissebb szakirodalmat biztosították.

A gyorsan növekvő állomány szükségessé tette egy általános katalógus nyilvánosságra hozását is, olyant, amely a könyvtár falain kívül is elérhető: vagyis könyv formájában való közzétételét. A könyvtár életében így kiemelkedő időszaknak tekintjük az 1892-1902 közötti időszakot: ebben a periódusban jelent meg öt kötetben a könyvtár első nyomtatott katalógusa, amelynek közzétételét a munkatársak hozzájárulásával az új igazgató, Ferenczi Zoltán irányította. Ferenczi Zoltán személyét a Dunky Fivérek által 1903-ban készített eredeti fényképpel is megidézzük. Az egyre gazdagabb könyvtár intézményi identitását hivatott jelezni ex librisével is: a 20. század első éveiben Förstner Tivadar készített számára könyvjegyet Ex libris Bibliothecae Universitatis, Kolozsvár felirattal.

A könyvtárat 1891–1899 között Ferenczi Zoltán vezette. Ebben az időszakban a diákoknak egyetemi igazolványa szolgált könyvtári belépőként, a Látogatók könyvét minden olvasó köteles volt aláírni. Ferenczi Zoltán nevéhez fűződik a könyvtár új szabályzatának kidolgozása. Ez 1900. január 26-án jelent meg a Hivatalos Közlönyben, a kiállított példány Ferenczi javításait, kiegészítéseit tartalmazza.

Ferenczi Zoltán 1900-ban Budapestre távozott. A könyvtár élére az addig a Magyar Nemzeti Könyvtárban dolgozó Erdélyi Pál került, aki 1919-ig vezette az intézményünket. Erdélyi Pál érkezésekor egy megfelelő, új könyvtárápület építése már nagyon sürgető kérdés volt, az Egyetem épületében biztosított helyek már igencsak szűknek bizonyultak mind az állomány, mind az olvasók számára. 1903–

1904-ben sikerült megfelelő telket vásárolni a Könyvtár számára, az épület tervezésére pályázatot írtak ki. A feltételeket szigorúan megszabta az igazgató. Külföldi könyvtárépületek tanulmányozása után pontos elképzelése volt a könyvtár új épületének beosztásáról, felszereltségéről stb. Az építkezés 1906–1908 között zajlott, ezt követte a berendezést és költözés. A költözésnek minden részletét megtervezte Erdélyi Pál, mint ahogyan az a rektorhoz benyújtott jelentéséből kiderül. Az Egyetem épületéből való költözést üvegnegatívról készített fénykép örökíti meg. A könyvtár 1909. február 8-án nyitotta meg kapuit az olvasók előtt. Az első látogatókról, az olvasószolgálatról az ebben az időben vezetett Vendégekönyv és az olvasótermeket kiszolgáló fülke dolgozóinak Levelezőkönyve tanúskodik.

Az új korszak kezdetét egy, a frontról küldött levelezőlappal illusztráljuk, amelyet Balogh Ignác könyvtári gyakornok küldött Izsó Lajos kollégájának Husztról, 1914. szeptember 28-án. Az első világháború megpecsételte a Könyvtár sorsát is. A személyzet hadkötelezettsége, a beszerzésekhez szükséges pénzeszegek drasztikus megcsappanása mellett a Könyvtár értékeinek védelme aggasztotta leginkább az alkalmazottakat. A legértékesebb köteteket 1916-ban menekítésre készen ládába csomagolták, listákat készítettek a menekíteni szánt állományról, mint ahogyan ez a kiállított eredeti dokumentumban is látható. Ebben az évben a könyvtárnak egy újabb – forgalomba nem került –, a háborút idéző ex librise készült el. Alkotója, Szigethy István (1891–1966), aki legkifejezőbbnek ezekben az időkben azt a Szent György szobrot gondolta, amelyik a Könyvtár előtti téren állt, s amelyik a tér nevét is adta: egy hős szent, akire mint a könyvtár védelmezőjére tekintettek.

Az első világháború és a Nagy Egyesülés után a Könyvtár román adminisztráció alá került, feladata volt az újonnan alapított román egyetem kiszolgálása is. 1919. május 12-én ideiglenesen a román Kormányzótanács hatáskörébe került, az átadásról a Valentiny Antal könyvtártiszt vezette Jegyzőkönyv számol be, melynek itt kiállított eredeti példányát Gyalui Farkas igazgató, Valentiny Antal, Kelemen Lajos, Ferenczi Miklós és Vasile Bichigean, a nagyszebeni román Kormányzótanács megbízottja írta alá. Az átadásban nagy szerepe volt a könyvtár régi alkalmazottjának, Gyalui Farkasnak, aki az ideiglenes igazgatói hivatalt töltötte be 1919–1920 között, majd a rendszerváltás után 1924-ben történt nyugdíjazásáig aligazgató volt. Kiállításunkon a könyvtár új igazgatójával, Eugen Barbullal, készített eredeti fényképet láthatjuk.

1919–1940 közötti időszak

Az új korszak „kezdetét” a királyi család kolozsvári, ezen belül pedig könyvtárunkban tett látogatásának emlékével, a Vendégkönyvben hagyott aláírásaikkal szemléltetjük. Ferdinánd román király, felesége Mária királynő, valamint gyermekeik, Erzsébet és Károly herceg 1920. február 2-án látogattak Kolozsvárra. A rendszerváltás hozta körülményekhez a könyvtárnak is igazodnia kellett. Új identitását új ex librisével is kifejezi, amelyet Papp Lajos (1886–1963) készített 1926-ban, ezen a capitoliumi farkas vált a könyvtár szimbólumává. A könyvtár feladatává vált a román tanulmányok és kutatás, a román nemzeti kultúra támogatása Erdélyben. Így feltétlen szükségszerűség volt az állomány román könyvekkel való pótlása és a külföldi intézményekkel, egyetemekkel való kapcsolat kialakítása. Gheorghe Sion moldvai bojár hatalmas adománya éppen emiatt történt: az erdélyi könyvtár romanizálását szíven hordozó gyűjtő adományával a könyvtár régikönyv, térkép, metszet, fénykép és muzeális tárgygyűjteménye jelentősen megnőtt. Az 1922–1923 között zajlott adományozás visszhangja számos korabeli újságban olvasható. A sajtóbeszámolókról részlegünkön őrzött gyűjteményből egyet választottunk ki, az *Înfrățirea* című lap 1922. december 6-i számából.

E korszak jelentős eseménye a régen tervezett Népkönyvtár megnyitása. Ezzel a könyvtárnak egy olyan részlege nyílt meg, amelyik nem az egyetemi polgárokat szolgálta ki, hanem mindenki más, olvasásra vágyót: gyerekeket, munkásokat. A Népkönyvtár olvasóit egy eredeti fényképen láthatjuk viszont; állományának gyarapításáért Kolozsvár város polgármesteri hivatala (is) felelt: az 1921–1928-as éveket lefedő, majd 1932-es pótlásokkal kiegészített kimutatásban követhető. A már megismert fülkei Levelezőkönyvet a későbbiekben is folytatták, amelyik immár kétnyelvű dokumentummá válva a könyvtár kétnyelvűségének is fontos dokumentuma.

A kiállítás révén a könyvtár hétköznapi életébe is bepillantunk be: egy eredeti fényképen az újságolvasókat láthatjuk, egy korabeli könyvtári belépő – ezt az iratot éppen ebben az időszakban vezették be –, egy raktári kériólap, egy kölcsönzőlap – az olvasók könyvtári életének szükséges tartozékai.

Ezen időszak másik nagyon fontos momentuma az első emeletre tervezett, de pénz hiányában el nem készült olvasóterem megépítése. A kezdeményezést Eugen Barbul nevéhez fűződik (1935-ig állt a Könyvtár élén), akinek a gazdasági válság okozta számos nehézség után sikerült ezt a tervet befejezni. A kiállításon látható az építkezés becsült költségelőirányzata, amelyet a nehézségek miatt csak 1933-ban állíthatták össze. Ez a dokumentum ugyanakkor a könyvtárhasználat iránti igény jelentős megnövekedésének bizonyítéka is.

A könyvtár alkalmazottainak csoportképe 1935-ben készült, valószínűleg Barbul igazgató leköszönésének alkalmával. Barbul igazgató jobbán Valentiny Antalt, balján az új igazgatót, Ion Muşlea-t láthatjuk, aki a könyvtárat 1935–1947 között vezette. A fénykép üvegnegatív után készült.

Az új igazgató folytatta elődje útját az állománygyarapítás, a nyilvántartás és a szolgáltatások szempontjából, s ha lehet, még nagyobb hangsúlyt helyezett a kutatásra, a könyvtár egyetemi jellegének hangsúlyozására. Ion Muşlea a kolozsvári könyvtárat Erdély könyvtárává szerette volna tenni, olyan központtá, amelyik nélkülözhetetlen az erdélyi múlt kutatásához. A könyvtár kincseinek megmutatása céljával számos kiállítást rendeztek ebben az időszakban (is). A Horea felkelése című kiállításnak egész albumot készítettek, mellé néhány, ebben az időszakban rendezett kiállítás meghívóját helyeztük. A tudományos és kulturális tevékenységek azonban háttérbe szorultak a politikai változások mellett. A második világháború kitörésének fenyegetése készítette a könyvtár dolgozóit, hogy újra a könyvtár kincseinek menekítésére gondoljanak. Ezt jelezzük újabb könyvlistákkal, amelyek a menekítésre szánt anyagot sorolják fel és amelyeket előkészített ládába csomagoltak: a régi román könyveket 1939 júliusában csomagolták össze, majd néhány hónap múlva kiegészítő megjegyzéseket fűztek hozzá.

1940–1945 közötti időszak

A második bécsi döntést követően (1940. augusztus 30.) Észak-Erdély visszacsatolása után a kolozsvári I. Ferdinánd Király Tudományegyetem és a könyvtár egy része Szebenbe, illetve Temesvárra menekült Muşlea igazgatóval, illetve alkalmazottainak egy részével. A gyűjtemény másik része Kolozsváron maradt, a könyvtárat a magyar hatóságok vették át.

A Szebenbe költözött könyvtár székhelyét Emil Fischer 1943-ban készített eredeti fényképein mutatjuk meg: a Domnița Ileana líceum épületét, és egyik olvasótermét a könyvtár dolgozóinak irodájával együtt. Ebből az időszakból fennmaradt az alkalmazottak jelenléti naplója is, ebből nemcsak a könyvtári dolgozók neveit, programját, beosztását tudhatjuk meg, hanem a Bruckenthal Könyvtárral való közös tevékenységeiket is. A Bruckenthal Könyvtár és az Astra Egyesület felkínálta gyűjteményeit a városba menekült egyetemi közönség számára.

Kolozsváron a könyvtár vezetésével Valentiny Antalt bízták meg, hivatalos igazgatói kinevezése 1940. október 19-én történt. Sürgető feladat volt a dolgozók létszámának kiegészítése, ez ügyben tette meg a legsürgősebb lépéseket. Valentiny nyugdíjba vonulásakor, 1942 nyarán, személyzet szempontjából is erős könyvtárat adott

át: több mint negyven könyvtáros és több, mint 20 könyvtári szolgálkozó dolgozott az intézményben. Ebből az időszakból egy eredeti csoportképet is őrzünk. A könyvtár alkalmazottai között fontos személyiségeket ismerhetünk fel: középen Kelemen Lajos, balján a híres heraldikus, Köpeczi Sebestyén József – aki a könyvtár új ex librisét is rajzolta –, Réthy Andor, Jakó Zsigmond, jobbán Monoki István és Herepey Árpád, későbbi igazgatók.

A következő években nemcsak a gyűjtemény, de a személyzet és az olvasók biztonsága is, újra veszélybe került. A kéziratár értékes köteteit, a nyomtatványok közül az unikumokat összecsomagolták és Budapestre menekítették, a régi könyveket, ritkaságokat pedig ládába csomagolva a könyvtár alagsorába vitték. Ez az intézkedés, mint kiderült, valóban gyűjtemény-megmentőnek bizonyult: 1944 októberében egy német tarackágyú a polgármesteri hivatalt célozva a könyvtár raktárépületének tetejét is eltalálta, az épületnek több mint 200 ablaka tört ki a robbanás következtében. Az keletkezett károk egy részét eredeti fénykép reprodukcióján mutatjuk meg.

1945–1990 közötti időszak

A román csapatok kolozsvári bevonulása után (1944 ősze) megnyílt az Egyetem és a könyvtár Szebenből való visszatérésének lehetősége. Néhány fényképen megörökítették az újabb költözés pillanatait. 1945 nyarán

megérkezett Kolozsvárra a gyűjtemény és a bútorzat, valamint a Budapestre menekített ládák is visszakerültek. A két könyvtár Kolozsvári Egyetemi Könyvtár néven egyesült és a két párhuzamosan működő egyetemet (Babeş és Bolyai) szolgálta ki. A két igazgató, Monoki István és Ion Muşlea hivatalban maradtak, melléjük Victor Cheresteşiu-t rendelték harmadik igazgatónak. Egy új korszak kezdete ez. Az 1945. szeptember 10-én kibocsátott memorandum a könyvtár új feladatait fogalmazza meg. A gyűjtemények egységesítése és közös katalógus készítése mellett a fő cél az állomány „defaszálása”, marxista-leninista művekkel való feltöltése, és a könyvtár „demokratizálása” volt.

A kommunizmus ideje a könyvtár életét, működését lényegesen átalakította. Az új rendszer szimbólumai mindenütt megjelentek az épületben: az előcsarnokban, az olvasótermekben, az irodákban. A gyűjteményben megjelölték a tiltott könyveket. 1949-ig broszúrák formájában jelentek meg a tiltott könyvek listái, s az ezeken a listákon szereplő köteteket minden könyvtár köteles volt kivonni a forgalomból. A központi utasítások alapján alakították ki az ún. „S”-gyűjteményeket (S-secret, vagyis: titkos), amelyekhez csak különleges, sok helyen aláírt és pecsételt engedély birtokában lehetett hozzáférni.

A kommunista uralom másik hozadéka volt egyes egyetemi tanárok kizárása az egyetemről, ahogyan ez Lucian Blaga esetében is történt. Miután eltávolították a Filozófia Tanszék éléről, 1951-ben az – az épület híján az Egyetemi Könyvtár épületében működő – Akadémiai Könyvtár kolozsvári fiókkönyvtárának vezetője lett. Blaga itteni munkássága emlékére vette fel könyvtárunk a költő nevét. Blaga könyvtárunkban eltöltött idejéből két dokumentumot emeltünk ki: egy fényképet, amelyen Blaga a ma „Faust barlangjának” nevezett dolgozószobájában van Ion Muşlea és Dumitru Stan Petruţiu társaságában és egy autográf kéziratot, a Faust-fordítás egy részlete, amelyet Ion Muşleának dedikált.

1949-ben a tanügyi reform következtében az intézmény neve módosult: Központi Egyetemi Könyvtár elnevezést kapta, a fakultások könyvtárai ekkor váltak az egyetemi könyvtár fiókkönyvtáraivá. Az új név jelenik meg az 1952-ben kiadott, diákoknak szóló hasznos tudnivalókat tartalmazó

füzetecskén (*Îndrumătorului cititorului*). Az ekkor használt kériólapok kétnyelvűek, külön mezőkkel a Victor Babeş Tudományegyetem és a Bolyai Tudományegyetem olvasói számára (az egyetemeket 1959-ben egyesítették). A fakultások fiókkönyvtárai közül kettőről állítottunk ki eredeti fényképet, ezeken a Matematika és Fizika, valamint a Kémia Fakultások könyvtárainak olvasóterme láthatók. Az olvasókat ábrázoló, velük kapcsolatos dokumentumok sorát egy 1975-ben kiállított könyvtári belépő zárja.

A korszak egyik jellemzője volt a könyvtárosok számára rendszeresen szervezett továbbképző tanfolyam. A könyvtár olyan vezető szerepet vívott ki az ilyen kurzusok szervezésével, hogy 1955-ben a *Könyvtári kalauz* szakfolyóirat (*Călăuza bibliotecarului*) alszerkesztőségévé vált, s az ő feladata volt a Kolozs megyei könyvtárak eligazítása. 1976-ban a könyvtár a felsőoktatási könyvtárak metodikai eligazító központjává vált. Egy ilyen tanácskozás alkalmával készült 1975-ben egy fényképsorozat, mellé az 1972-es tanácskozás programját tettük.

Emellett a könyvtárban szerteágazó kutatási és dokumentációs tevékenység zajlott. 1972-től kezdődően a könyvtár alkalmazottai rendszeresen publikáltak a *Könyvtár és oktatás* (Biblioteca și învățământul) című folyóiratban, 1974-ben szimpoziumot rendeztek *Könyvtár és oktatás*. A modernizálás és a továbbképzés útjai (Biblioteca și învățământul) címmel. Ebben az időszakban a bibliográfiai osztály számos tematikus bibliográfiát állított össze, 1966-tól irodalomtudományi bibliográfiai sorozatot adtak közre (Referințe critice), mely sorozat ma is folytatódik. Kiállításunkon ezekből néhány brosúra, ill. kötet tekinthető meg. Ezen időszak jellemző dokumentuma a hivatali hűségeskü; a Különgyűjtemények munkatársának, Elena Mosorának 1975-ben aláírt esküjét állítottuk ki. A korszakot egy oklevéllel zárjuk, amelyet 1989-ben bibliográfiai tevékenysége elismeréséért kapott a könyvtár. 1990-ben újabb korszak kezdődött. Ez az előtérben tolongó diákokat megörökítő fényképen is látszik, akiket immár az Előtér megváltozott díszlete fogad: „A kultúra szabadság”, mondta Goethe.

A könyvtár gyűjteményeiből

A kiállítás terének utolsó tárolóját olyan dokumentumokkal, tárgyakkal töltöttük meg, amelyet a nagyközönség ritkán, vagy egyáltalán nem láthatott még. Ily módon kívánjuk szemléltetni gyűjteményeink 150 év alatt felhalmozott gazdagságát, azt, hogy könyvtárunk nemcsak a nyomtatott könyv

vagy a kézzel írt szöveg otthona, hanem olyan tárgyakkal is rendelkezik, amelyek muzeális értéke nehezen lenne felbecsülhető.

Elsőként olyan tudósok leveleiből válogattunk, akiknek eszméi a világ rendjét, menetét befolyásolták, alakították át, a könyvtár gyűjteményeibe vásárlás vagy adományozás útján kerültek. Kronológiai sorrendben az első Charles Darwin levele a zoológus és anatómia professzorhoz Karl Gegenbauerhez; Carl Gustav Jung, Alfred Adler (az egyéni pszichológiai iskola megteremtője) és Edmund Husserl (a fenomenológia atyja) levelei a Nicolae Mărgineanuhoz, a kolozsvári professzorhoz valamint egy levél Mircea Eliadetól az etnológus Ovidiu Bârleahoz, amelyik Ion Muşlea gyűjteményével, adományozás útján került könyvtárunkba. Ezek mellé egy kottás kéziratot helyeztünk – szintén adomány útján, került könyvtárunkba, Andrei Bârseanu révén – amelyik részben Ciprian Porumbescu kézírásával készült, s amelyet alá is írt a zeneszerző. Szintén világhírnévre tett szert az erdélyi származású Hermann Oberth, aki nyomtatásban megjelent a kolozsvári egyetemen készített záródolgozatát küldte meg a könyvtárnak, s amelyet ötven évvel későbbi látogatásakor újra aláírt.

A levelezés szekció folytatásaként Őfelsége a királynő hivatalának levele Eugen Barbulhoz, amelyben a könyvtárigazgatót a királynő adományáról értesítik: az *Sâmbăta Morţilor* (*Halottak szombatja*) címet viselő feljegyzések Mária királynő jóvoltából tehát kiállításunkon megtekinthető, mellé Erzsébet királynő (Carmen Sylva) hímezett-koronás zsebkendőjét tettük. Ez utóbbi egy másik adomány, Octavian Schiau kolozsvári professzor közvetítésével Mite Kremnitz adományából érkezett.

E kiállítás nem nélkülözheti a nagyközönség leginkább kedvelt nyomtatványtípusát sem: a „liliputi” könyvecskét, amelyek közül az első szerzője az előbb is említett Carmen Sylva. Az ő elmékedései mellé válogattunk még néhány kalendáriumot, Brodarics István leírását a mohácsi csatáról, egy különleges kötésű helytörténetet, Kolozsvár szimbolikus épületeinek sorozatát 1900-ból és gyűjteményünk legrégebbi darabját, az 1816-ban megjelent, házassulandóknak szóló jótanácsokat tartalmazó

kötetecskét. Mindezzel e különleges nyomtatványtípus tartalmi sokoldalúságát szeretnénk illusztrálni.

E rész utolsó részében 19. századi muzeális tárgyakat mutatunk meg: Elena Pop de Băsești legyezőjét, amelyet 1894-ben a memorandisták aláírtak, Gheorghe Pop de Băsești pipáját és sarkantyúját, egy szakállfésűt Gheorghe Sion adományából, amelyet a Negri család férfitagjai használtak, valamint Vasile Alecsandri híres költő dohánytartóját, amelyet a királynőtől kapott ajándékba. Ezzel a válogatással emléket is szeretnénk állítani adományozóinknak.

A legértékesebb „ajándék” azonban: a könyvtár kulcsa. A könyvtár épületének, múltjának, a benne zajló munkának szimbóluma – ezzel zárjuk kiállításunkat, de mindennap ezzel nyitjuk ki a könyvtár nagy bejárati kapuját 1909 óta az olvasók, látogatók és munkatársai előtt – s reméljük, hasonlóképpen tesszük ezt még nagyon sok időn keresztül.

A kiállítás a Memoria patromoniului urban, Biblioteca Universităţii din Cluj című a kolozsvári Polgármesteri Hivatal által támogatott projekt keretében valósult meg. A projektet a Philobiblon Egyesület nyújtotta be, a Lucian Blaga Központi Egyetemi Könyvtár partnerségével.

Catalog / Katalógus

Perioada 1872-1919 időszak

1. Veress Ferenc: *Kegyrendiek egyháza*, 1859. - Reproducere. Clădirea fostului Colegiu Academic lezuit. - Clădirea în care a funcționat Biblioteca Universității din Cluj între anii 1874-1894. / A volt jezsuita kollégium, ebben működött az egyetemmel együtt a könyvtár is 1874–1894 között.
2. *Piaristák temploma és egyetem: Kolozsvár*, Emil Schuster, 1912. - Noua clădire a Universității Franz Iosif din Cluj, în care a funcționat și biblioteca în anii 1894-1909 / A könyvtár ebben az épületben működött 1894–1909 között.
3. [Körösfői-Kriesch Aladár]: Szabó Károly (1824-1890) - Fotografie după tabloul original (1892?), păstrat la BCU Cluj, Sala Referințe / Fénykép a könyvtár Referenztermében őrzött eredeti olajfestmény után.
4. *Az egyetemi Könyvtár használatának ideiglenes szabályzata*. Hitelesített másolat. 1874. október 20. / Primul regulament provizoriu de funcționare a bibliotecii, elaborat de Károly Szabó, 20 octombrie 1874. - Copie autenticată de epocă.
5. Primul catalog tipărit al Bibliotecii Universității, 5 volume, Kolozsvár, Ajtai K. Albert, 1892–1902 / A könyvtár első nyomtatott katalógusa, 5 kötetben, 1892-1902.
6. Ferenczi Zoltán, director între anii 1891–1899. - Fotografie originală / a könyvtár igazgatója 1891-1899 között.
7. Cartea de vizită a bibliotecii - cititorii anilor 1891-1895. - Document original / A könyvtárlátogatók naplója, 1891–1895. - Eredeti dokumentum.
8. Förstner Tivadar: *Ex libris Bibliothecae Universitatis, Kolozsvár*, începutul sec. al XX-lea / 20. század eleje.
9. Regulamentul nou al bibliotecii, elaborat de Ferenczi Zoltán, 26 Ianuarie 1900 / A könyvtár új, Ferenczi Zoltán által összeállított szabályzata, 1900. január 26,
10. Erdélyi Pál, director între anii 1900-1919 / igazgató 1900–1919 között.
11. Raportul lui Erdélyi Pál către rectorul universității despre mutarea în noua clădire: planul mutării / Erdélyi Pál jelentése az egyetemi rektorának a könyvtárnak az új épületbe költözéséről: a költözés részletes terve.
12. Mutarea bibliotecii din clădirea Universității, 1908/1909. - Reproducere fotografică / A könyvtár költözése az egyetem épületéből, 1908/1909. - Reprodukció.
13. *Kolozsvári Egyetemi könyvtár*, carte poștală cu noua clădire a bibliotecii, 1911. / Levelezőlap, 1911 k.
14. Cartea de oaspeți a bibliotecii, 1909-1943 / Látogatók könyve, 1909–1943.

15. *Levelező-könyv olvasóteremi használatra. Megnyílt: 1909. febr. hó 10-én.* - Eredeti dokumentum / *Cartea de mesaje de la Ghișeu.* - Document original.

16. Carte poștală expediată de pe front de bibliotecarul Balogh Ignác către colegul său Izsó Lajos, Huszt, Maramureș, 28 IX. 1914 / Balogh Ignác könyvtári alkalmazott levelezőlapja a frontról, kollégájához Izsó Lajoshoz, Huszt, Máramaros, 1914. IX. 28.

17. [Valori evacuate de la Colecții Speciale în timpul Primului Război Mondial], 1916. - Document original. / A mentés céljával ládába csomagolt különgyűjteményi értékek listái, 1916. - Eredeti dokumentum.

18. Ex-libris: Szigethy István (1891–1966), *Egyetemi Könyvtár Kolozsvár*, 1916.

19. Eugen Barbul (director în anii 1920-1935), alături de Gyalui Farkas (director adjunct) și doi vizitatori. - Fotografie originală / Eugen Barbu, igazgató 1920–1935 között és Gyalui Farkas, igazgató 1899–1900, 1919–1920, aligazgató 1920–1926. - Eredeti fénykép.

20. Protocolul de predare a bibliotecii către autoritățile române - scris de Valentiny Antal, semnat de Gyalui Farkas, Valentiny Antal, Kelemen Lajos, Ferenczi Miklós, Vasile Bichigean, 12 mai 1919. - Document original / *Jegyzőkönyv* [a könyvtár átadásáról a román hatóságoknak], aláírják Gyalui Farkas, Valentiny Antal, Kelemen Lajos, Ferenczi Miklós, Vasile Bichigean, 1919. május 12. - Eredeti dokumentum.

Perioada 1920-1940 időszak

21. *Cartea de onoare a bibliotecii* - semnăturile membrilor Familiei Regale a României, 1920-1921 / *A könyvtár vendégkönyve* - a román királyi család aláírásaival, 1920–1921.

22. Ex-libris: Papp Lajos, *Biblioteca Universității din Cluj*, 1926 / *A könyvtár új exlibrise*, készítette Papp Lajos, 1926.

23. Eugen Barbul în birou la seif, 192?. - Fotografie originală / Eugen Barbul az irodában, 192? - Eredeti fénykép.

24. *Articol de presă despre donația lui Gheroghe Sion*, în *Înfrățirea*, nr. 678 din 6 decembrie 1922 / *A Sion-adomány a sajtóban*, *Înfrățirea*, 1922. december 6.

25. *Biblioteca populară*, 192? - Fotografie originală / *Népkönyvtár*, 192? - Eredeti fénykép.

26. *Darea de seamă asupra activității Bibliotecii Populare pe anii 1921-1928*, cu corecturi din 1932. - Document original / *Jelentés a Népkönyvtár működéséről az 1921-1928 közötti időszakban*, 1932-i javításokkal. - Eredeti dokumentum.

27. *Levelező-könyv olvasóteremi használatra. Megnyílt: 1914. szept.1.* - Eredeti dokumentum / *Cartea de mesaje de la Ghișeu din 1 septembrie 1914.* - Document original.

28. *Cititori în sala de ziare, 192?.* - Fotografie originală / *Újságolvasó-terem, 192?*

29. *Permis de bibliotecă pe anul universitar 1939-1940 / Könyvtári belépő az 1939–1940-es tanévre.*

30. *Buletin de cerere, cca. 1927 / Könyvtári kéréslap, 1927 k.*

31. *Buletin de împrumut, anii 1920 / Kölcsönzőlap, 1920-as évek.*

32. *Antemăsurătoare și Deviz pentru lucrările de terminare a construcției etajului ridicat în roșu la Biblioteca Universității din Cluj, 2 noiembrie 1933 / Költséghőirányzat az első emeleti építkezéshez, 1933. (Arhiva BCU 915/1933)*

33. *Personalul bibliotecii în 1935. - Reproducere fotografică după clișeu pe sticlă / Csoportkép: a könyvtár alkalmazottai 1935-ben. - Üvegnegatív utáni reprodukció*

34. *Ion Mușlea, directorul Bibliotecii între anii 1935-1947 - Reproducere fotografică după original / A könyvtár igazgatója 1935–1947. - 1929-ben készült eredeti fotó reprodukciója.*

35. *Afiș original în albumul expoziției “Revoluția lui Horea”, 1935 / A „Horea-felkelés” című kiállítás albuma, 1935.*

36. *Invitații la expoziții organizate de Biblioteca Universității “Regele Ferdinand I”, Cluj, în anii 1937-1939. - Document original / Meghívók a kolozsvári Egyetemi Könyvtár által rendezett kiállításokra, 1937–1939-es évek. - Eredeti iratok.*

37. *Lista cărților din colecția BRV, împachetate în lăzile 1 și 2, 5 iulie 1939. - Document original. / Az elcsomagolt régi román könyvek listája, 1-2. és 5. sz. láda. 1939. július 5. - Eredeti irat.*

38. *Situația colecției BRV la 27 noiembrie 1939 - cu corecturi și adăugiri din anii 1940-45 referitoare la volumele rămase la Cluj și achizițiile făcute la Sibiu. - Document original / Kimutatás a régi román könyvek állományáról, 1939. november 27. - 1940-45-ből való kiegészítésekkel. - Eredeti irat.*

Perioada 1940-1945 időszak

39. *Clădirea în care a funcționat Universitatea și Biblioteca Universității în refugiu la Sibiu - Carte poștală după fotografie de Emil Fischer, 194? / A Szebenben menekült Egyetem és Könyvtár épülete. - Emil Fischer eredeti fényképe után készült levelezőlap, 194?.*

40. *Sala de lectură a Bibliotecii Universitare la Sibiu. - Fotografie originală de Emil Fischer, 1943 / Az Egyetemi Könyvtár olvasóterme Szebenben. - Emil Fischer eredeti fényképe, 1943.*

41. Biroul bibliotecarilor la Sibiu. - Fotografie originală de Emil Fischer, 1943 / A könyvtárosok dolgozószobája Szebenben. - Emil Fischer eredeti fényképe, 1943.
42. Condița de prezentă a personalului bibliotecii, Sibiu, 1943 / A könyvtár személyzetének jelenléti naplója, Szeben, 1943.
43. Angajații Bibliotecii Universitare din Cluj, anii 1940. Primul rând, în centru: Kelemen Lajos, în stânga lui: Köpeczi Sebestyén József, Réthy Andor, Jakó Zsigmond, iar în dreapta: Monoki István, Herepey Árpád. - Fotografie din epocă / A könyvtár alkalmazottai, 1940-es évek. Középen Kelemen Lajos, jobbra Köpeczi Sebestyén József, Réthy Andor, Jakó Zsigmond, balra tőle Monoki István, Herepey Árpád. - Eredeti fénykép.
44. *A kolozsvári m. kir. Ferenc József tudományegyetem könyvtára személyzetének névsora* / Personalul Bibliotecii Universității Maghiare Regele „Ferenc József” din Cluj - Document original, text dactilografiat, 1942.
45. Ex-libris: Köpeczi Sebestyén József, *Ex libris Bibliothecae Universitatis Kolozsvár*, IV. 1941.
46. *Riadómagatartási utasítás* - Planșă cu instrucțiuni în caz de alarmă, 194?.
47. Acoperișul depozitului Bibliotecii Universitare deteriorat după un atac german, 11 octombrie 1944. - Reproduceri fotografice / A könyvtár tetőzete az 1944. október 11-i német taracktámadás után. - Reprodukciónok.
48. Pregătirea reînțarcerii de la Sibiu, 1945. - Fotografii originale / Visszatérés Szebenből, 1945. - Eredeti fényképek.

Perioada 1945-1990 időszak

49. Memoriu privind încadrarea personalului Bibliotecii Universităților din Cluj, 10 septembrie 1945 / Beadvány az Egyetemi Könyvtár személyzetének besorolását illetően, 1945. szeptember 10. (Arhiva BCU nr. 96/1945)
50. Holul de intrare al Bibliotecii, 195? - Fotografie originală / A könyvtár bejárata, 195?. - Eredeti fénykép.
51. Ministerul Propagandei - Comisia pentru aplicarea articolului 16 din Convenția de Armistițiu: *Publicațiile scoase din circulație până la 1 august 1945*, București, 1945. - Prima listă a lecturilor interzise din perioada comunistă. / Propaganda Minisztérium - A Fegyverszüneti Egyezmény 16. cikkülésének betartásáért felelős Bizottság: 1945. augusztus 1-ig a forgalomból kivett könyvek első listája.
52. *Lista cărților și periodicelor din fondul „S” aparținând B.C.U. și aflate în camera nr.* - Document original / Az „S” [„titkos”]-fondba tartozó könyvek és folyóiratok listája. - Eredeti irat.

53. Lucian Blaga, Ion Muşlea, Dumitru Petruţiu în incinta Bibliotecii, biroul lui Lucian Blaga (astăzi: Bârlogul lui Faust). - Reproducere fotografică / Lucian Blaga, Ion Muşlea, Dumitru Petruţiu L. Blaga dolgozószóbjában (ma: Faust barlangja). - Reprodukció.
54. *Din Faust II. (Goethe). Mama și fiica. Trad. L. Blaga. Prietenului I. Muşlea.* - Manuscris olograf / Lucian Blaga Faust-fordításának részlete, a költő dedikációjával a könyvtár igazgatójához, Ion Muşleához. Autográf kézirat.
55. *Îndrumătorul cititorului pentru folosirea mijloacelor de documente ale bibliotecii.* Cluj, 1952 / "Útmutató a diákoknak a könyvtári dokumentumok megtalálásához."
56. *Buletin de cerere - Kérőlap: Univ. Babeş – Bolyai Egyetem.* - Formular tipizat din perioada 1945-1959 / Kérőcédula-formanyomtatvány az 1945–1959 közötti időszakból.
57. *Studiu individual în biblioteca Facultății de Matematică și Fizică.* - Fotografie originală din anii 1950-1965 / A Matematika és Fizika Fakultás olvasóterme, 1950–1965 közötti évek. Eredeti fénykép.
58. *Aspect de la biblioteca Facultății de Chimie.* - Fotografie originală din anii 1950-1965 / A Kémia Fakultás olvasóterme, 1950-1965 közötti évek. Eredeti fénykép.
59. *Permis de bibliotecă, 1975 / Könyvtári belépő, 1975.*
60. *Simpozionul „Biblioteca și învățământul. Direcții de modernizare și perfecționare”, 5-7 sept. 1974. Program / “A könyvtár és az oktatás. A modernizálás és a továbbképzés útjai” szimpozion, 1974. szeptember 5-7.*
61. *Program de pregătire profesională și perfecționare a bibliotecarilor.* Cluj, 1972. / A könyvtár szakképző és továbbképző tanfolyamának programja.
62. *Fotografii de la un curs de perfecționare, desfășurat în bibliotecă în perioada 4-17 aprilie, 1976 / Fényképsorozat a könyvtár 1976. április 4–17 között tartott továbbképző tanfolyamáról.*
63. *Jurământul depus de Elena Mosora, bibliograf-principal, 1975 / Elena Mosora hivatali esküje, 1975.*
64. *Bibliografii selective realizate de Serviciul Bibliografic al Bibliotecii / A könyvtár Bibliográfiai Osztályának munkáiból. Szelektív bibliográfiák.*
65. *Serviciul de Informare Bibliografică, Metodologie și Perfecționare: Referințe critice 1977-1981.* Cluj-Napoca, 1985.
66. *Diplomă acordată Serviciul Bibliografic al Bibliotecii, 1989 / A könyvtár dokumentációs tevékenységét elismerő diploma, 1989.*
67. *Studentții la intrarea în sălile de lectură ale Bibliotecii, 1990.* - Reproducere fotografică / Diákok a könyvtár olvasótermeinek bejáratánál, 1990.

Din colecțiile Bibliotecii / A könyvtár gyűjteményeiből

68. Scrisoarea lui Charles Darwin (1809-1882) către medicul și profesorul de anatomie și zoologie, Carl Gegenbauer (1826-1903). - Manuscris olograf / Charles Darwin levele Carl Gegenbauerhez. Eredeti kézirat. - Cumpărătură / Vásárlás.

69. Scrisoarea lui Carl Gustav Jung către profesorul de psihologie Nicolae Mărgineanu, 10 septembrie 1930 (data poștei). - Manuscris olograf / Carl Gustav Jung levele Nicolae Mărgineanuhoz, 1930. szeptember 10 (postai bélyegző dátuma). - Donația Nicolae Mărgineanu adománya.

70. Scrisoarea lui Edmund Husserl către profesorul de psihologie Nicolae Mărgineanu, Chiaveri Levante, 24 septembrie 1930. - Manuscris olograf / Edmund Husserl levele Nicolae Mărgineanuhoz, 1930. szeptember 24 - Donația Nicolae Mărgineanu adománya.

71. Scrisoarea lui Adolf Adler către profesorul de psihologie Nicolae Mărgineanu, New York, 9 octombrie 1930. - Manuscris olograf / Adolf Adler levele Nicolae Mărgineanuhoz, 1930. október 9. - Donația Nicolae Mărgineanu adománya.

72. Scrisoarea lui Mircea Eliade către etnologul Ovidiu Bîrlea, Paris, 25 august 1971. - Manuscris olograf / Mircea Eliade levele Ovidiu Bîrleahoz. - Donația Ion Mușlea adománya.

73. Manuscris cu note muzicale cu semnătura olografă a lui Ciprian Porumbescu / Zenei kézirat Ciprian Porumbescu aláírásával. - Donația Andrei Bîrseanu adománya.

74. Hermann Oberth: *Die Rakete zu den Planetenräumen*. München und Berlin: Druck und Verlag von R. Oldenbourg, 1923. - Cu dedicația autorului. - Donația autorului / A szerző adománya.

75. Scrisoarea Casei M. S. Reginei către directorul Bibliotecii, Eugen Barbul, 16 decembrie 1924. - Document original / Őfelsége a királynő hivatalának levele az Egyetemi könyvtár igazgatójához, Eugen Barbulhoz. - Eredeti irat.

76. Regina Maria: *Sâmbăta Morților*, Iași, 1918. - Manuscris olograf. - Donația Reginei Maria / Mária Királynő: A halottak szombatja. - Autográf kézirat. - Mária Királynő adománya.

77. Batista Reginei Elisabeta (Carmen Sylva), brodată cu coroana Regală / Erzsébet Királynő (Carmen Sylva) zsebkendője. - Fond Mite Kremnitz / Mite Kremnitz fond.

78. Carmen Sylva: *Din cugetările unei regine = Les Pensées d'une reine*. Bucuresci, 1889.

79. Din colecția cărților liliputane. - Donații și achiziții / Adományok és vásárlások a liliputi könyvgyűjteményből

Sárköz. Szekszárd, 1980.

Brodarics Históriaja a mohácsi vészről / Cronica lui Brodarics despre bătălia de la Mohács. Ford. Szentpétery Imre, Budapest, 1972. -

Porte-monnaie Kalender für die elegante Welt, 1889. Wien: Moritz Perles - Donație.

Fromme's Wiener Porte-monnaie Kalender, 1891. Wien, Karl Fromme.

Tárcza-Naptár a művelt világ részére, 1899 / Calendar pentru lumea cultă, 1899. Bécs: Perles Mór.

Tárcza-Naptár az 1903. évre / Calendar pentru anul 1903. S.l.: s.a.

Tárcza-Naptár az 1905. évre / Calendar pentru anul 1905. S.l.: s.a.

Handbüchlein für Eheleute und Ehelustige. Liliput, 1816.

Kolozsvár/Clujul, Stief Jenő és Társa, [1900]. - Cu însemnarea olografă a lui Erdélyi Pál / Erdélyi Pál kézírásával.

80. Evantaiul Elenei Pop-Hossu Longin cu însemnări ale participanților la procesul memorandiștilor, 1894. - Donația Elena Pop Hossu-Longin / Elena Pop-Hossu Longin legyezője a memorandisták jegyzeteivel, 1894. - Elena Pop Hossu-Longin adománya

81. Ordine de dans / Táncrendek. - Donația Hossu-Longin adománya.

Balul românilor. Sibiu, sâmbătă 23 Ianuarie, 1892.

Balul Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarii. 20. Febr. 1892.

Balul „Asociațiunii Deva”, 16/28 August 1899.

82. Pintenii lui George Pop de Băsești / George Pop de Băsești. sarkantyúja. - Donația Hossu-Longhin adománya.

83. Pipa lui George Pop de Băsești / George Pop de Băsești pipája. - Donația Hossu-Longhin adománya.

84. Album pentru fotografii, legătură originală artizanală. Sec. al XIX-lea / Fényképalbum, eredeti művészi kötéssel. - Donația Hossu-Longhin adománya.

85. Pieptene de barbă din familia Negri, 1825 / Szakállfésű, negri családból, 1825. - Donația Sion adománya.

86. Tabachera lui Vasile Alecsandri, cu coroana Regală / Vasile Alecsandri dohánytartója. - Donația Vasile Alexandrescu Urechia adománya.

87. Cărți poștale cu mesajul de mulțumire al Bibliotecii Universității din Cluj pentru donații, 1938 / Köszönő üdvözetlek a könyvtár részéről adományozóinak, 1938.

88. Cheia originală de la poarta principală a bibliotecii / A könyvtár főkapujának eredeti kulcsa.

Masa bibliotecarului / A könyvtáros asztala

1. Felinar / Lámpás
2. Clopot / Csengő
3. Foarfecă și cuțit pentru corespondență / Levélboríték felvágásához és
4. Cutiuța de prezentă a bibliotecarului / A könyvtáros jelenléti doboza
5. Suport de carte din lemn pentru citit / Könyvtámasz
6. Cuțit pentru desfacerea paginilor / Lapfelvágó kés
7. Mașină de scris *Mercedes*, 1937 / *Mercedes* márkájú írógép, 1937
8. Tavă de sticlă cu margini metalice / Fémkeretes üvegtálca
9. Suport pentru stilouri / Tolltartó
10. Călimară / Tintatartó
11. Tocuri cu penițe / Tollak és tollhegyek
12. Suport pentru creioane / Ceruzatartó
13. Sugativă / Itatós
14. Lupă / Nagyító
15. Suport de lemn pentru fișe / Kérőlap-tartó
16. Ștampile ale Bibliotecii / A könyvtár pecsétjei
17. Datieră / Dátumbélyegző
18. Diferite tipizate / Különböző típusnyomtatványok
19. Cărucior de transport / Könyvszállító kocsi
20. Suporturi metalice pentru cărți / Fém könyvtámaszok
21. Termometru / Hőmérő
22. Scaun cu spătar cu patru picioare, pentru bibliotecari / Háttámlás négy lábú szék, a könyvtári dolgozóknak
23. Scaun cu spătar cu trei picioare, pentru cititori / Háttámlás három lábú szék, az olvasóknak
24. Cântar pentru materiale de legătorie / Mérleg könyvkötészeti anyagokhoz

